

Sporočilo za javnost

Luxembourg, 24. septembra 2020

Revizorji so pregledali, kako se je z odzivom EU na krize v obdobju 2008–2012 izboljšala odpornost finančnega sektorja

Učinek pandemije COVID-19 zdaleč presega učinek finančne/državne dolžniške krize v obdobju 2008–2012 in ekonomski verižni učinek še traja. Za „pametno“ okrevanje bo iz zadnje krize treba pridobiti spoznanja in upoštevati ugotovljene slabosti. Evropsko računsko sodišče (Sodišče) je danes objavilo svoj najnovejši pregled, v katerem je preučilo razvoj na področju gospodarskega in finančnega ustroja EU v zadnjem desetletju ter opozorilo na nerešene izzive, potencialna tveganja in vrzeli v politikah.

Svetovna finančna kriza ter posledični gospodarska in dolžniška kriza v euroobmočju v obdobju 2008–2012 so imele dolgoročne učinke na rast in fiskalno stabilnost v EU. Ti učinki so bili še večji zaradi slabosti v finančnem sistemu EU ter neustreznih orodij politike, spremljanja in regulativnega okolja, pa tudi zaradi nepopolnega institucionalnega ustroja euroobmočja. Ob pandemiji COVID-19 je zdaj na preizkusu odpornost gospodarskega in finančnega ustroja EU, tako glede velikosti ekonomskega učinka kot obsega javnega odziva.

„Sodišču se je zdelo pomembno, da desetletje po svetovni finančni krizi pregleda odzive EU,“ je povedala članica Evropskega računskega sodišča Ivana Maletić, ki je pristojna za pregled. „Gospodarski pretres zaradi pandemije COVID-19 je mnogo večji kot tisti leta 2008, toda upoštevanje pridobljenih izkušenj bo pomagalo pri odzivanju na sedanje izzive.“

V tem pregledu, ki temelji na predhodnih revizijah in analizi drugih pomembnih organizacij EU in mednarodnih organizacij, so revizorji ugotovili, da se je zbirka orodij EU za obravnavo finančne krize v zadnjih letih izboljšala. EU je ustanovila nadzornike v finančnem sektorju na ravni EU, poostrila regulacijo in nadzor bank ter uvedla okvir za urejeno reševanje bank. Ti ukrepi so pripomogli k obravnavi nekaterih slabosti pri nadzoru in reševanju bank leta 2009. Začelo se je tudi delo na področju bančne unije in unije kapitalskih trgov. Vendar revizorji poudarjajo tudi, da so naslednji izzivi še vedno nerešeni:

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila pregleda, ki ga je opravilo Evropsko računsko sodišče. Cel pregled je na voljo na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

- nizka donosnost in majhna rešljivost bank, visoke stopnje slabih posojil v nekaterih državah članicah (ki se sicer znižujejo) in razdrobljenost nacionalne insolvenčne zakonodaje za banke,
- potencialno bolj negotov finančni sistem zaradi izgub iz kreditnega tveganja, ki bodo odvisne od trajanja in obsega recesije, ki jo bo povzročila kriza zaradi pandemije COVID-19,
- kljub znatnim prizadevanjem za standardizacijo nadzora v vseh državah članicah se nasprotujoči si interesi držav članic in interesi EU še vedno ne obvladujejo učinkovito in regulativna arbitraža je še vedno težava, kot je bilo ugotovljeno v predhodnih revizijah Sodišča, povezanih posebej z nadzornimi organi EU (EBA, EIOPA in ESMA),
- orodja EU za odkrivanje sistemskih finančnih tveganj so se doslej uporabljala predvsem za bančni sektor, medtem ko je makrobonitetni okvir za zavarovalniški in pokojninski sektor ter sektor nebančnih finančnih posrednikov manj razvit in se o njem še vedno razpravlja na ravni EU.

Revizorji so poudarili tudi, da mora EU, če želi izpolniti svoje ambiciozne cilje glede varstva, nadzorovanja in okrepitve svojega finančnega sektorja, temu nameniti ustrezne proračunske in kadrovske vire, ter da je treba dokončati unijo kapitalskih trgov in bančno unijo (ki ji še vedno manjka tretji steber).

Pred krizo leta 2008 so bili za nekatere države članice značilni slabo spremljanje in nadzor javnih financ ter majhni fiskalni blažilniki, ekonomske politike pa so bile na ravni EU slabo usklajene. Razmere so v letu 2020 podobne, saj so v sedanji krizi ekonomske razlike med državami članicami vedno večje in kriza zaradi pandemije COVID-19 povzroča resno poslabšanje fiskalnega primanjkljaja in javnih dolgov, saj povzroča znaten pritisk na javnofinančne odhodke in prihodke. Revizorji so navedli, da je visok dolg v obdobju pred pandemijo v določeni državi članici povečal njeno ranljivost in pomembno vpliva na njeno zmožnost uporabe politik, pomoč podjetjem ali zagotavljanje splošne socialne podpore.

Ukrepi, sprejeti za premagovanje učinkov krize zaradi pandemije COVID-19 na gospodarstva in finance EU, so imeli za posledico dodatne institucionalne odzive in odzive politik. Kot je bilo ugotovljeno v predhodnih revizijah usklajevanja fiskalne politike EU, postaja ekonomsko upravljanje na ravni EU vse bolj zapleteno in je pravila težko izvrševati, za to pa so potrebni visoka stopnja diskrecije in strokovne presoje Komisije in Sveta ter znatno večja prizadevanja držav članic za izvajanje reform, ki jih je priporočila EU.

Pojasnilo za urednike

Glede na napovedi Komisije se pričakuje, da bo BDP EU upadel za 7,4 % v letu 2020 (7,7 % v euroobmočju), kar je več kot v katerem koli letu med krizo v obdobju 2008–2012. EU dopušča začasno izvetje iz pravil o državni pomoči in uporabo splošne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, da se državam članicam omogoči takojšnje izvajanje politike za podporo podjetjem in fiskalne politike. EU je uvedla nove proračunske instrumente za spodbujanje okrevanja držav članic, zaščito notranjega trga in stabilnosti eura. Med njimi so 750 milijard EUR vreden sveženj NextGenerationEU in njegov temelj, novi mehanizem za okrevanje in odpornost, skupaj s tremi varnostnimi mrežami v skupni vrednosti 540 milijard EUR.

Pregled Sodišča – *Kako je EU upoštevala spoznanja, pridobljena ob finančni in državni dolžniški krizi v obdobju 2008–2012* je na voljo na spletni strani Sodišča (eca.europa.eu) v 23 jezikih EU. Pregled ni revizija, temveč so v njem predstavljena dejstva v zvezi s specifičnim vprašanjem. V tem najnovjšem pregledu so predstavljene informacije o začetnem odzivu na krizo zaradi pandemije COVID-19 in pomeni dopolnitev drugega dela Sodišča v zvezi s pandemijo COVID-19, vključno z mnenji o [uredbi o skupnih določbah](#), [uredbi REACT-EU](#), [Skladu za pravični prehod](#) ter [mehanizmu za okrevanje in](#)

[odpornost](#). V kratkem bosta objavljena pregleda o prispevku EU k odzivu na pandemijo COVID-19 na področju politik, eden v zvezi s sektorjem javnega zdravja, drugi pa z gospodarskim sektorjem. Informacije o ukrepih, ki jih je Sodišče sprejelo zaradi pandemije, so na voljo [tukaj](#).

Kontaktna oseba za medije: Claudia Spiti – claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547